

ГОЛ

ДОХЪРИ

ШПИОНИТЕ НА СОБЕК

Превод от английски
Ралица Кариева

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА

tryst, 2010

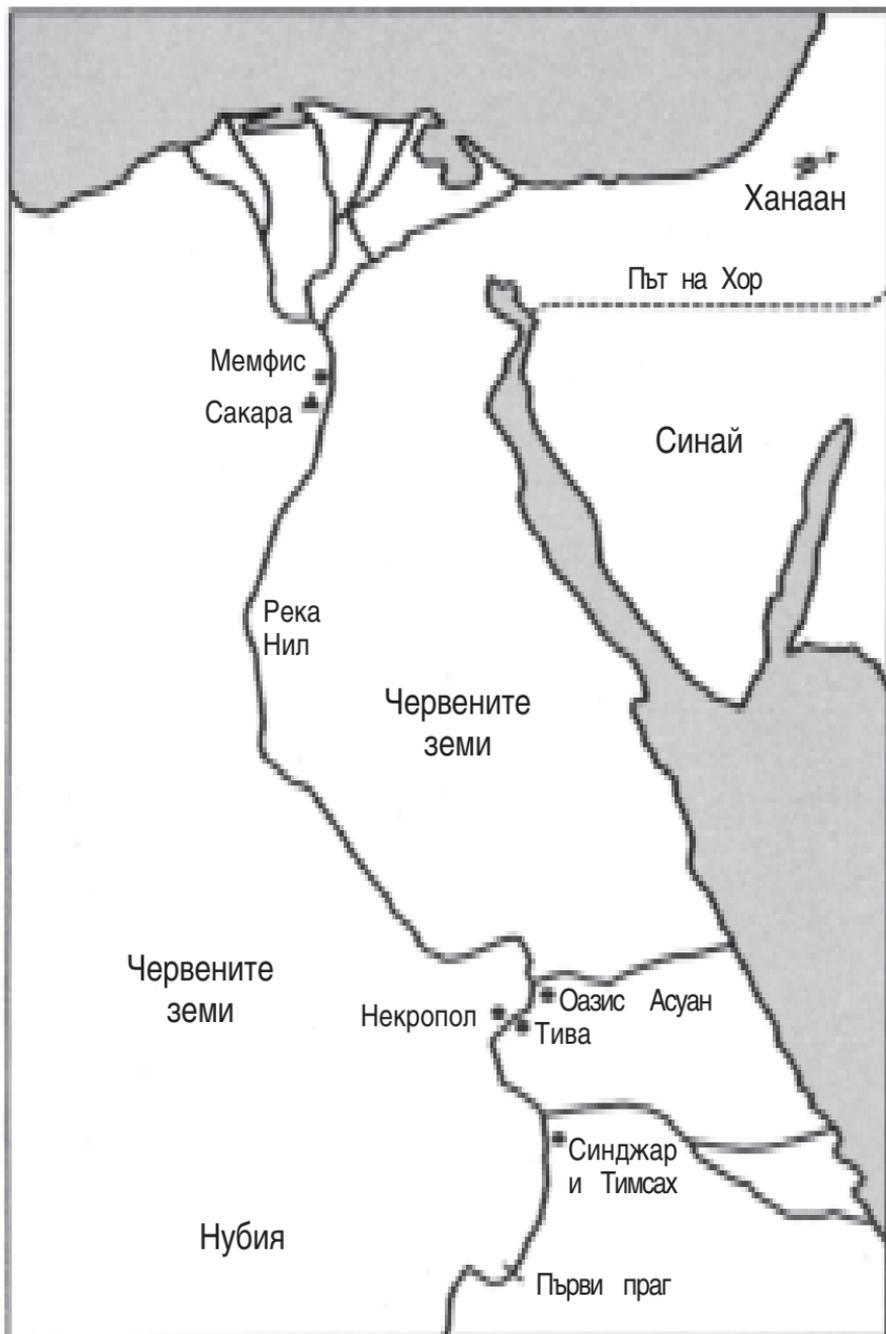
© Ралица Кариева, превод, 2010 г.
© Виктор Паунов, библиотечно оформление и корица, 2010 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2010 г.

ISBN 978-954-528-946-0

*На майка ми, Джиоис Райан,
за нейната служба 2007–2008 г.*

Мари Райан

Египет през 1477 г. пр.Хр.

Основни действащи лица

ДМЪГ НА ФАРАОНА

Хатусу, или Хашекут	Фараон царица от XVIII династия
Сененмут, или Сенут	Любовник на Хатусу: Велик везир и първи министър, бивш каменоделец и архитект.
Валу	Очите и ушите на фараона: царски обвинител
Омендап Тутмос	Главнокомандващ на египетската армия По-млад полубрат на Хатусу

ЗАЛАТА НА ДВЕТЕ ИСТИНИ

Амеротке	Върховен съдия на Египет
Пренхое	Роднина на Амеротке, старши писар в Залата на Двете истини
Асурал	Капитан на Храмовата стража към Храма на богинята Маат ¹ , в който се намира Залата на Двете истини.
Шуфой	Джудже, главен прислужник и довереник на Амеротке
Норфрет	Съпруга на Амеротке
Ахмезе и Кърфей	Синове на Амеротке

¹Древноегипетска богиня на истината и правосъдието. Изобразява се като жена с перо на главата – бел. ред.

ДОМЪТ НА ГОРАТА

Имотеп	Пенсиониран ветеран, бивш главен разузнавач в Шпионите на Собек
Пармен	Домоуправител на Имотеп
Неферен	Дъщеря на Пармен
Рахмел	Телохранител на Имотеп
Сихера	Икономка

ХРАМЪТ НА НМЪЯ

Куфу	Върховен жрец
Бузирис	Съпруга на Куфу
Матайя	Главна хесета ²
Манесо	Главен жрец в Параклиса на ухото ³

СЪГЛЕДВАЧЕ

МЕДЖАИ⁴

Хеннам	Главен съгледвач
Кемас	Съгледвач от меджай
Кучето	Съгледвач, известен с остроото си обоняние.

ПОДЪМНИЯТ СВЯТ НА ТИВА

Шурат	Поглъщачът на мерзости; разбойнически главатар в Свърталището на мрака
Господарката на мрака	Повелителка на отровите
Мангустата	Бивш член на тайната секта на аритите

²Храмова танцьорка и помощничка в организацията на храмовите обреди – бел. прев.

³Място за изповеди – бел. прев.

⁴В случая – елитен корпус на армията, нещо като военна полиция и разузнаване, носи името си от район в Северен Судан – бел. прев.

Трошача на кости
Гъпача на сърца
Кръвопиенеца
Ненаситния на път
Кожодера

} бандитски главатари

ОАЗИСЪ
Небхер
Исала

СИДЖАР
Жрец, капелан в Оазиса
Негова дъщеря

ДМИ
Надиф
Амтеф

ДЪЙСТВАЩИ ЛИЦА
Началник на тиванската полиция
Царски куриер

Първата династия на древен Египет се установява около 3100 г. пр.Хр.

Между тази дата и възхода на Новото царство (1550 г. пр.Хр.) се извършват множество радикални трансформации. Към това време датира строежът на пирамидите, обединението на Долен и Горен Египет, създават се градовете покрай Нил, а египетската религия се развива около Ра, Бога на Слънцето, и около култа към Озирис и Изиди. Страната трябва да устоява на чужди набези, особено от страна на хиксосите, азиатски нашественици, които варварски опустошават всичко по пътя си.

От 1470 г. пр.Хр. Египет, умиротворен и обединен под управлението на Тутмос II, преживява епоха на нов разцвет и могъщество. Фараоните преместват столицата в Тива; погребенията вече се извършват не в пирамиди, а в некрополите по западния бряг на Нил, а Долината на царете се използва за мавзолеи.

Използвал съм гръцките наименования на градовете и пр., като напр. Тива, Мемфис, вместо архаичните египетски имена. Мястото, наричано Сакара, обхваща целия комплекс на пирамидите около Мемфис и Гиза. Спрях се на кратката версия на името на царицата фараон – Хатусу, вместо Хатшепсут. Тутмос II умира през 1479 г. пр.Хр. и след един период на смут и безредици Хатусу (дъщеря на Тутмос I и полусестра на Тутмос II) взема властта и

управлява през следващите двайсет и две години. През този период Египет се превръща в могъща имперска сила и в най-богатата държава в света.

Египетската религия също претърпява развитие и особено култът към Озирис, убит от своя брат Сет⁵, но възкресен от любимата си съпруга Изиди, която ражда техния син – Хор⁶. Тези вярвания трябва да се разглеждат в контекста на египетския култ към Бога на Слънцето и на желанието да се обединят религиозните практики⁷. Египтяните имали дълбоко чувство на благоговение към всичко живо: животно или растение, поточе или река били възприемани като свещени, а фараонът, техният господар, бил почитан като възплъщение на божията воля.

Египтяните се отнасяли с огромно благоговение и към живота, за тях той бил обект на наслада не само преди, но и след смъртта. Това намира израз в изящните рисунки и в поезията. Съществуването им е било тясно обвързано и зависещо от даряващата живот река Нил, с нейното обширно, плодородно поречие, прорязващо съсухрените от жегата източна и западна пустиня. Древните египтяни били като омагьосани от слънцето, от неговите залежи и изгреви; за тях те били мистични събития, на които се любували със страхопочитание и истински ги боготворели. Тези събития били възхвалявани и описвани в поезията и химните. Равновесието между слънцето и водата като източник на живота е възплътено

⁵Бог на войната, разрушението и хаоса, както и на подземния свят – бел. прев.

⁶Интересен факт е, че Сет е смятан за първия фараон на Египет, с което е поставено началото на божествения статут на фараонската институция – бел. прев.

⁷В този период египтяните започват да свързват Озирис в симбиоза с Ра – бел. прев.

и обожествено в самия фараон, назначен от боговете да поддържа хармонията в човешките дела.

След 1480 г. пр.Хр. богатството на египетската цивилизация се отразява и в религията, ритуалите, архитектурата, облеклото, образованието и в стремежа към по-добър живот. Войници, жреци и писари са главните фигури в тази цивилизация и техните образованост и изтънченост намират изява и в изразите, които използват, за да опишат както самите себе си, така и своята култура. Например фараонът е Златния Ястреб; съкровищницата е Домът на среброто, времето, в което се води война, е сезон на хиената; царският дворец – Дом на милиони години. Въпреки смайващите върхове на тази поразителна цивилизация, и външната, и вътрешната политика на Египет често са кървави и жестоки. Царският трон е неизменен център на интриги, завист и яростно съперничество. Ето на тази политическа сцена през 1479 г. пр.Хр. идва на власт младата Хатусу.

Към 1477 г. пр.Хр. Хатусу вече се е справила с критичите и враговете си както в страната, така и в чужбина. Зад гърба ѝ е огромната победа, извоювана над митанийците на север, а царският двор е прочистен от всички опозиционери, предвождани от Великия везир Рахимер. Тази забележителна млада жена имала подкрепата на своя любовник, умния и хитър Сененмут, който е и неин пръв министър. Тя била твърдо решена да наложи на всички слоеве на египетското общество да я приемат като фараон царица на Египет.

Египетската външна политика се центрирала около Нил. Морските нашественици от север, нахлуващи в Делтата, можели лесно да бъдат отблъснати от конните ескадрони на Египет, патрулиращи по пътя на Хор в Ханаан. Но истинските страхове на страната били свързани с това, че войната трябвало да се води на два фронта:

с враждебните сили на север, окупиращи Делтата, и с бунтуващата се Нубия.

Преди да бъде анексирана от египетския фараон, Нубия била независимо царство. Тя била източник на злато, сребро и ценни суровини. Ако загубел тази провинция, Египет щял не само да загуби своята съкровищница, но и да се изложи на опасни атаки от юг. Съществуват множество данни от епохата на управлението на Хатусу, които сочат, че царицата фараон е отдавала огромно значение на Нубия като част от Великия дом на Египет. Но така или иначе, опасността винаги си оставала. Нубия не само искала независимост, която да сложи край на изнасянето на нейните богатства; съществували мечти за контраатака срещу Тива и за експанзия на нубийската мощ и власт. Конспирациите, заговорите и бунтовете били нещо обичайно. Хатусу трябвало да се справя с всичко това. Този роман е посветен на едно от тези събития.

ПРОЛОГ

Netch: бадемово дърво

Кемас, един от водещите съгледвачи на меджай, прикремен към Полка на Анубис, облиза прашните си, изгорели от слънцето устни и се прилепи към пясъчната дъна. Присви очи, претърсвайки хоризонта за някакъв признак на живот, и се опита да не обръща внимание на странното усещане в стомаха си, докато почесваше къдравата си, напоена с масло коса. Върна се обратно към огледа си, търсейки да открие каквото и да е движение тук, в Червените земи, това обиталище на тварите на Сет и на ненаситните, лакоми поглыщачи, унищожителите от Амдуат, страховития Подземен свят на Египет. Слънцето залязваше, играейки си с цветовете на гаснещия ден. Кемас застана нащрек и се взря към хоризонта. Залезът ли беше това, или нещо друго? Всичко изглеждаше червено, на шарено от черни ивици. Някъде в далечината стадо диви камили извиваше своя път около мастабите⁸ – изоставените гробници и мемориали, олицетворяващи пресъхналите някогашни желания на отдавна умрели хора. Кемас погледна нагоре. Скоро небето щеше да потъмнее, а слънцето щеше да се скрие, без да остави нищичко, нищо друго освен тънка червена лента със загатнати кафеника-

⁸Мастабата е тухлена правоъгълна постройка с плосък покрив, обозначаваща място, където е погребан някой изгънат египтянин в древността; вид надгробна постройка – бел. прев.

ви нюанси и Ра щеше да потъне и да се потопи в своето нощно пътешествие през тъмната на Подземния свят. Кемас пийна вода от походната манерка, после пипнешком извади от кесията на пояса си малко топче самородна сода и го пхна в устата си, за да я освежи и овлажни. Пустинята наистина беше дом от огън. Земята беше жечка, сякаш някой я подгръваше от дън недрата ѝ. В далечината от дясната му страна се извиваше Нил – реката, даряваща живот. Кемас се взря натам, без да си дава сметка за смъртта, която се просмукваше в него. Той гледаше блещукането на водата, полшошването на тлъстата, вече пожълтяваща трева, която се покланяше на вечерния бриз. Опита огърлицата от ахати, опасваща шията му, а после и черните кокалени амулети на китката си. Чувстваше се толкова странно, бе замаян, сякаш сънуваше, макар да бе съвсем, съвсем буден.

Кемас погледна вляво и видя своите другари, съгледвачи, изпратени извън лагера да претърсят дали няма следи от арити – убийците от кланицата, от страховития Дом на смъртта. Запита се още веднъж какво точно се беше случило. Той беше от меджай, племето, което някога беше приело да яде хляба на фараона, за да стане полиция на цял Египет⁹; шпионите и лъконосците¹⁰ от меджай бяха тези, които душеха земята и разузнаваха терена на бойното поле на юг пред Хор¹¹ – Фараона,

⁹Първоначално меджай били елитни военни части на нубийците, някои от които често били враждебно настроени към нашествениците египтяни, идващи от север. По-късно, в Новото царство, меджайте се присъединяват към египетската полиция, приемайки да служат на фараона, сиреч „ядат неговия хляб“, и впоследствие се превръщат в елитни фараонски части – бел. прев.

¹⁰Нубийците са наречени лъконосци, тъй като били известни с изкусната си стрелба с лък – бел. прев.

¹¹Според митологията бог Хор разгромява Сет – в услуга на бог Ра, четири пъти в четири битки – бел. прев.

Божият выпъщание. Бяха се превърнали в неделима част от Великия дом, но сега? Какво ставаше сега? Кемас се бореше с нарастващото неприятно усещане в стомаха си и с изтръпването на вратните си мускули. Сега всичко беше променено. Нубийците се бяха вдигнали на бунт, възползвайки се от отсъствието на Божествената, която бе заминала към Делтата и към Великото зелено море. Предателство, вероломство, злостен заговор, запален от тварите на Сет¹², спотайващи се в мрака. Нубийските бунтовници бяха закарали вицецаря¹³ на Хатусу в укреплението Бухен, близо до втория праг на река Нил. Бяха успели да завземат и други прагове, по-на юг, както и пътищата на Собек¹⁴ през оазисите, така поне каза главният съгледвач Хеннам. По-лошото бе, че аритите, посветени на своята богиня хиена, великата разрушителка Нема, също се бяха присъединили към бунта, измъквайки се извън тяхната тайна твърдина в Бекна. Аритите – убийци до мозъка на костите! Тайна религиозна секта, фанатично посветена на унищожаването на враговете си чрез удушаването им с така наречената свещена червена кърпа, осветена и благословена от тяхната гнусна богиня.

Слухове за тези и други плашещи събития се носеха из лагера на генерал Омендап като пустинен вятър.

Кемас чу изсвирване и се обърна. Жежката пустинна мараня затрептя, изви се и се изкриви в усукани форми. Кемас видя, че Хеннам му маха с ръка. Изправи се и се вгледа в небето. Защо беше почервеняло като кръв, защо облаци бяха станали тъй черни? Нима богът бе зах-

¹²Сет често се използва като синоним на зло, хаоса и мрака в древноегипетската митология – бел. прев.

¹³В Нубия е управлявал вицецар – наместник на фараона – бел. прев.

¹⁴Собек е древноегипетският бог на водата, изобразяван с глава на крокодил. Смятало се, че Нил извира от потта му – бел. прев.

върлил своите светещи стрели – сноповете светлина? Каемас чувстваше едновременно и жегата, и студ. Кръвта бушуваше и бучеше в ушите му; стомахът му былбукаше като врящо гърне. Чувстваше потта по лицето си, ударите на сърцето си. От земята изригнаха цветовете. Вихър от светлина ослепи очите му и той застина в ужас. Анубис, богът чакал, с лице, скрито зад черно-златната му маска, се носеше към него, подобно на воин, натъкмен в доспехи за битка. Беше облечен в къса кожена пола, а на нагръдника му проблясваше медальон от сребро и злато. Богът беше с яркочервени ръкавици, като тези, с които фараонът даряваше своите Мариану¹⁵, най-храбрите от храбрите. В едната му ръка имаше боздуган с овална глава, а в другата – извит ятаган, целият в кръв. Богът чакал се изправи и извиси ръст, сякаш за да затъмни оцветеното небе. Изтрополи колесница. Кемас се обърна. Бог Сет, целият облечен в кърмъзено червени одежди, с коне в същия кървав цвят, се придвижваше като гръмотевица към него. Колесницата му беше от блестящ, пурпурен електрик, амуницията – в черно и сребристо, а от вимпелите на пилоните като огън се веяха червени знамена. Сънуваше ли? – чудно му беше на Кемас, много чудно и странно. Хоризонтът бе изчезнал, а на негово място се издигаха стени и извиващи се кобри. Пясъкът се бе превърнал в поток от кръв, течащ през черна ливада от скорпиони и змии. Болката изригна от стомаха на Кемас. Беше хванат в капан: Анубис от лявата му страна, Сет – от дясната. Той простря ръце. Обърна се и се сгърчи, ужасът сграбчи тялото му и той рухна безжизнен на земята...

¹⁵Елитни гвардейски части на фараона – бел. прев.

Хатусу, Могъществото на Амон Ра, и на Двете господарки¹⁶, в разцвета на годините си, Златния Хор, Божествената с царска власт, Царица на Долен и Горен Египет, Господарка на Двете земи...

Гласовете на храмовия хор, изпълняващ литургията в светая светих, Ипет-Сут¹⁷, най-съвършеното от всички места, ехтеше над Нил. Силните слова възхваляваха Хатусу, Гордостта на Монту¹⁸. Тя седеше като възпътен жив бог на войната на своя Трон на Славата, под златносин сенник в центъра на огромния военен кораб „Могъществото на Амон“. Масивният плавателен съд се движеше величествено, извиляг му нос гордо пореше водата. Гребците от двете страни и кормчиите, застанали на високата кърма, напрегнато и съсредоточено слушаха командните викове, издавани от опитните царски лощмани и щурмани. „Могъществото на Амон“ леко се олюляваше срещу силното течение на Нил, лъскава грамада от дърво, блестяща от метала, драгоценните камъни и всевъзможните бойни оръжия на борда. Броните, скъпоценностите, пръстените, гривните, шраусовите пера и пъстрите навеси по огромния военен кораб на фараона ярко искряха на слънчевата светлина. От двете страни на носа бяха поставени изображения на Уаджет¹⁹, всевиждащото око, които придаваха още по-

¹⁶Двете господарки е религиозен евфемизъм на Уаджет (богинята кобра) и Некбет (богинята лещояд), божества патрони на Древен Египет, почитани от всички след обединението на Долен и Горен Египет и поставени на короната на фараона – бел. прев.

¹⁷Така се е наричал храмът на Амон в Древен Египет, Карнак; употребява се и за избрано, предпочитано място, символ на съвършена красота и хармония – бел. прев.

¹⁸Бог на войната, Монту-Ра – бел. прев.

¹⁹Богиня кобра, покровителка на Долен Египет – бел. ред.

застрашителен и внушителен вид на царския кораб. От мачтата се развяваха цветни флагове. На върха на носа изваяната лъвска глава на Секмет²⁰, ненаситната, се зъбеше в свирепа ярост. От двете ѝ страни, с главите надолу, висяха гърчещите се голи тела на шестима вождове на морския народ, чиито отряди бяха разбити от фараона в Делтата и по крайбрежието на Великото зелено море.

Красивите очи на Хатусу бяха твърди като кремък, прекрасното ѝ лице под синята военна корона бе майсторски гримирано. Беше облечена в най-фин лен – грижливо колосан и внимателно надиплен, дългите ѝ ръкави се спускаха малко под ръцете ѝ. На раменете ѝ бе наметнат великолепият, обсипан със скъпоценни камъни Ненес, Плаща на Славата; около талията ѝ беше увит златният шнур на Изиди. Стъпалата ѝ, с безукорен педикюр, бяха обути в позлатени кожени сандали, а около шията ѝ бе праметната тежка яка с искрящи скъпоценни камъни, лапис лазули и карнеоли. Ръцете на фараона, скрити в пурпурни ръкавици, здраво стискаха жезъла и боздугана²¹. От двете ѝ страни твърдо колосани знамена изобразяваха Ураеи, съскащата кобра, която пазеше Коронясаната, Златния Хор, Възлюбената на Озирис. Изоставили ли я бяха нейните богове сега? Хатусу гледаше напред, без да мига; зорките ѝ очи, изящно обградени с черен туш, не разкриваха нейните съмнения. Въпреки своето вълнение и тревогите си тя почти не помръдваше – с изключение на устните ѝ, които незабележимо се дви-

²⁰Богиня на войната и разрушението, а също така и на споровете и изцелението, изобразявана с лъвска глава – бел. прев.

²¹Особен вид боздуган, чиято ошипена топка е вързана на верига за дебела пръчка; представлява не само бойно оръжие, а и символ на властта на египетския фараон – бел. прев.

жеха, докато леко смучеше топчето от самородна сода, което нейният любовник – Великия везир и пръв министър Сененмут, ѝ беше дал, за да навлажнява устатата си и да ѝ помага срещу примесените с пясък водни пръски и соления вятър.

Сененмут стоеше непосредствено зад Трона на славата. Едрото му, плещесто тяло беше облечено в най-изящни одежди, бръснатата му глава и грубоватото му, сурово лице блестяха на слънцето, а тъмните му очи зорко и щателно оглеждаха приближаващия пристан. Сененмут бе напрегнат. И долавяше, че същото се излъчва и от неговата царствена повелителка и любима. Тя беше пътувала на север, отвъд завоя при Дендера²², нагоре, до Мемфис, после още по на север, за да отблъсне набезите на морските хора и да ги разгроми. Триумфална демонстрация на военна мощ! Те се бяха носили тържествено по Нил, наблюдавайки как двата бряга на реката променят цвета и структурата си; безводната суха пустиня, където бродеха *иву*, пясъчните обитатели, отстъпваше пред обширните поля, обградени с акации, тамаринди, чинари, кленове, финикови палми и смокинови дървета. Бяха акостирали по кейове и пристанища, гъмжащи от всякакви кораби, натоварени с плодове, кедрово и чамово дърво от Ливан, бъчви със зехтин, ценни стоки и клетки с екзотични птици. Понякога вечер стигаха до някое селце и хората бързаха надолу, разплисквайки водата из избуялите папирусови гъсталаци и разцъфналата острица покрай брега: те зарязваха своите геранила и ги оставяха да висят бездейно над скъпоценните им кладенци, за да приветстват своя всемогъщ фараон. Ах, какви образи и сцени! Белостенният Мемфис, с неговите тайнстве-

²²Град, разположен на Нил, при който реката прави голям завой – бел. прев.

ни древни храмове! А още по̀ на север пирамидите и мастабите на отдавна починали фараони се издигаха над стгшнените бедняшки селца и над великолепните стени на именията на богаташите, целите в кедрово дърво, опасани с красиви огради. Кораби, лодки, пунтове, плоскодънки, галери и салове приближаваха до тях, за да ги приветстват. От време на време виждаха кълбата прах, вдигана от полковете, придвижващи се по сушата успоредно с тях, развели знамена, чиито цветове ярко искряха на слънчевите лъчи, а под тях колесниците на конните ескадрони хвърляха отблясъци като небесни светкавици.

Най-накрая навлязоха в Делтата, за да въздадат правда и гибел с огън и меч. Хатусу превърна лагерите и корабите на морските хора в тяхна погребална кладя. Сега тя се връщаше у дома, увенчана с победа от Хор, Червеното око. Но дали наистина беше победителка? Сененмут се премести, за да застане в по-стабилна поза, тъй като „Могъществото на Амон“ се заклати при последната маневра. Той хвърли поглед през рамо към другите бойни кораби, заемащи позиция. Зашари с поглед и видя Куфу, върховния жрец на храма на Нубия – обширен комплекс от сгради, построени целите от черен камък, издигащи се на север от Тива. До Куфу беше красивата му съпруга Бузирис и нейната не по-малко привлекателна довереница и главна хесета на храма Матайя. Сененмут улови погледа на Куфу и му се усмихна, макар Нубия и всичко, свързано с нея, понастоящем да представляваше заплаха за Хатусу. Куфу и свитата му се бяха присъединили към тях на царския кораб по-рано през деня, за да засвидетелстват лоялността на своя храм към царицата и да разяснят какво се беше случвало в Тива в нейно отсъствие. Аритите се бяха развилнели като псе, отвързано от верига, и предизвикваха дори Божествената, оставяйки своите прокълнати

скарабеи²³ като зла поличба и заплаха за грозящата я опасност около облицования със златни плочи обелиск, издигнат в прослава на Хатусу в центъра на Тива. Божествената изгаряше от нетърпение да се върне. Сененмут примигна и облиза устни. Тива, Васет²⁴, Градът с многото врати, павираните с базалтови плочи булеварди, охранявани от строените в редици мрачни, безмълвни сфинксове, лъвове и крилати дракони, изваяни от камък, които сякаш ги очакваха, за да ги приветстват. Хубаво щеше да е отново да стъпят на градските улици.

Сененмут погледна пак към пристана, откъдето се носеше музика от лютни, лири, цитри, обои, барабани, тъпани, тамбурины и кастанети. Свирнята внезапно стихна при надуването на роговете, при острия зов на бронзовите тропети и ниския тон на бойните тръби, които възвестиха пристигането на фараона. Всичко беше готово. Аромат на тамян се стелеше наоколо и се смесваше с дъх на ливан, канела, алое, мирта и кифи²⁵, който се разнасяше от скъпите одежди на придворните. „Могъществото на Амон“ се обърна странично на кея под думкането на цимбалите. Появиха се малки плоскодънки, управлявани от меджайските съгледвачи, облечени в униформените си кожени полички, с праметнати през рамо ремъци върху голи гърди, лъщящи от пот, с накъдрени коси, украсени с орнаменти, измайсторени от черупки на щраусови яйца. Лодките им се струпаха от

²³В случая става дума за тотем, който представлява камък с гравирано изображение, но не на бръмбара скарабей, а на хиената Нема, богиня на аритите – бел. прев.

²⁴Васет е името на четвърти ном (административен район) на Горен Египет – района, в който се намирала столицата на нома и на Египет, Тива – бел. прев.

²⁵Вид благовоние, добивано от сок на смлени семена от мак, което било особено рядко и скъпо – бел. прев.

двете страни на носа и те свалиха от възетата затворниците, които трябваше да бъдат принесени в жертва по-късно. Всепобеждаващата царица фараон щеше да смаже мозъците им в Двореца на Победата, на най-горната площадка на стъпалата в храма на Монту. Появиха се още кораби със сърповидна форма, натъпкани с нубийски наемници. Взорът на Сененмут се помрачи, той ги наблюдаваше извънредно внимателно и предпазливо. Те и тяхната провинция бяха помрачили настроението на Хатусу, защото по Делтата се бяха промъкнали слухове, които скоро се оказаха верни – Нубия се беше разбунтувала! Тъмният, буреносен облак на тази угроза разтревожи сърцето на фараона и я накара да побърза на юг, за да се изправи срещу новите опасности, които връхлитаха и се трупаха като лешояди на мърша. Тази проклетата тайна секта в Нубия, аритите, наистина се бе развилняла. Те плъзнали дори и в Тива! Не беше особено чудно, че празничността на този ден на триумфална победа и бляскава слава бе дълбоко помрачена. Домът на войната вече беше вдигнат на крак и генерал Омендап събираше полковете при Фаринал – полето, на което се правеше войсковият сбор.

Сененмут пое дълбоко дъх, докато военният кораб се плъзна покрай пристана. Гребците вдигнаха отвесно гребла за салют. Спуснаха мостика и войниците от нубийския полк, избрани в знак на доверие към Нубия, побързаха да се качат на борда, за да вдигнат паланкина и да понесат Трона на Славата. Музикантите и хористите по пристана утихнаха под ослепително синьото небе. Сененмут погледна към множеството от царедворци, лакеи, администратори, генерали, свещеници и писари, които се тълпяха да ги посрещнат – истинско море от бели одежди. Зад тях бяха гражданите на Тива, изпаднали във възторжен екстаз от това, че щяха ще зърнат лицето на своя Фараон. Сененмут усети как го обхваща

напрегнато безпокойство, но моментът бързо отмина. Те бяха обречени да носят своя дълг – това бе тяхната съдба. Хатусу беше дала ясно да се разбере, че няма да покаже абсолютно никакъв страх или опасения публично пред хората. Войниците вдигнаха паланкина и го понесоха по пътя, по който традиционно минаваха процесите към Ипет-сут. От двете страни се издигаха редиците величествени, страховити каменни сфинксове и овни. Докато паланкиният напускаше пристана, цялата тълпа падна на колене и заби нос в земята. Отрядът на Накту-аа²⁶, заедно с Мариану, охраняваха паланкина; те до един бяха ветерани, всеки един от тях беше отрязал не една глава и не един penis на враговете си в битките. Тези внимателно подбрани воители, облечени с белоснежни поли и глави, покрити с шапки в царските синьо-златни багри, бяха много добре въоръжени. Кинжал с двуостро лезвие, скрито в позлатена ножница, беше затъкнат здраво в пояса на всеки; в едната си ръка държаха копие, а в другата – дълъг щит, украсен с леопардова кожа.

Изсвири раковинен рог – знак, че хората могат да погледнат своя фараон, „с дивното лице и прекрасното тяло“.

Въздухът се превърна във вихрушка от ароматни цветчета, хвърляни от безброй кошници. Офицери във ватирани туники, кожени елечи и метални брони вървяха пред паланкина. Всеки един от тях беше въоръжен с бронзов боздуган, изваян във формата на глава на кобра, за да държи надалеч по-ентусиазираните зрители. Хесети – танцуващи момичета от храмовете, се виеха пред паланкина под потропването на сестрата, думкането на цимбалите и мелодията на флейтите. Зад паланкина се тълпяха свещениците, натъкмени с характерните надиплени роби, с преметнати като шал леопардови

²⁶Елитна военна част – бел. прев.

кожи; шиите им блестяха от тежки огърлия, яки от злато и сребърни нагръдници, инкрустирани с драгоценни камъни. След тях вървеше съдът. Сененмут зърна за миг бледия лик на Амеротке, Главния съдия в Залата на Двете истини, после го изгуби в морето от лица. Сененмут се намръщи вътрешно. Щяха да опраг и до Амеротке, но не точно сега.

Влязоха в гора от камък – храмовия комплекс на Карнак, – дворове, настлани с розово-червеникав варовик и черен базалт, нажежени от неистовата жегга. Минаха между пилоните, извисяващи се покрай широко отворените двукрили порти като кули близнаци; на върховете им стърчаха дълги и стройни позлатени флагшокове, с тесни вимпели, щамповани с емблеми като „Анкх“ и „Са“²⁷, и други, възвестяващи „мир и защита“: те висяха неподвижно отпуснати в сухия и безветрен пладнешки въздух. По-нататък редици от кървавочервени обелиски, с върхове от бронз, сребро и злато, блестяха и просветваха над квадратни басейни с кристално чисти води, осяни със сочни розови водни лилии. Шествието навлезе в Дома на боговете. Залите бяха опасани с колони, завършващи с капители, които изобразяваха папирусови пъпки. По по-дебелите колони венчелистчетата и пъпките на папируса бяха отворени, а по по-тънките и стройните бяха неразпукнати. Слънчевите лъчи проникваха през отворите на вентилационните прозорци и осветяваха стените, украсени с фрески, възвеличаващи деянията на боговете, които винаги се изобразяваха със синьо-зелена кожа и коси от най-чист лапис лазули. Други рисунки възхваляваха чудесата на отдавна починали фараони, паметници на мъртви хора, които някога бяха мечтали да останат безсмъртни. Пламтяха запалени факли. Лампи от калцит и алабастр

²⁷ Древноегипетски йероглифи, означаващи живот и щастие – бел. прев.

с красиви орнаменти по тях блещукаха от безчет стенни ниши. Кандила с масло, изваяни във формата на сини водни лилии, просветваха през мрака. Светлината ту отслабваше, ту отново прииждаше, хвърляйки искри по кедровото дърво, облицовано със злато и инкрустирано със скъпоценни камъни. Ветрила от шраусови пера, комбинирани с палмови влакна, се развяваха напред-назад, обилно напоени със скъпи парфюми, макар че това не помагаше кой знае колко за замаскирането на вонята от пролятата кръв и пушека от дървата.

Кортежът влезе в царския будоар. Стените му бяха декорирани с най-възхитителни пастелни рисунки. Спущаха паланкина близо до земята и фараонът слезе от него, а носачите го вдигнаха отново и го отнесоха до вратите в дъното на будоара, зад които щяха да чакат. Хатусу остана насаме със Сенемут и няколко избрани съветници. Жреците се появиха от мрака, за да я приветстват; лицата им бяха скрити зад маски – чакала на Анубис, ястреба на Хор, извития клон на Озирис и лъва на Секмет. Носеха одеждата на славата, чиито къси поли бяха целите в златен бродат, а дългата мантия беше от най-фин, прозрачен лен. Нанизаха през главата на Хатусу красив нагръдник и смениха синята бойна корона с друга, изобразяваща съскаща кобра. Около врата ѝ свещениците закопчаха яка от злато и карнеоли, около ръцете ѝ – гривни от дебели нишки чисто, пресукано сребро²⁸. Един дякон помаза Хатусу със светена вода и ароматизира устата ѝ, като пхна в нея топче самородна сода. В стаята за обличане цареше пълна тишина; само тихичкото припяване на хора отвън отекваше през сумрака.

²⁸Златото безспорно е било на голяма почит в Древния Египет, но дълго време среброто е било по-ценено дори от него, тъй като се е срещало по-рядко. Вярвало се, че боговете имат кожа от злато, но костите им са от сребро – бел. прев.

Най-сетне Хатусу беше готова. Вратата в отдалечения край се отвори към централния двор на Карнак, истински химн от камък, химн на силата, могъществото и господството на Египет. Хатусу се настани отново на Трона на славата и носачите вдигнаха паланкина. Навън, под слънчевата светлина се бяха събрали елитните полкове, групата на жреците и сановниците от различните министерства. Сененмут въздъхна и избърса капчиците пот от врата си. Паланкинът се придвижи величествено в ослепяващата светлина, докато хорът напяваше в речитатив химн на прослава:

*Земята вредом засиява, докато ти
пристъпваш върху поле от светлина,
срязаваш мрак и тъмнина,
простираш своите ръци.
Небето цяло ти принадлежи,
а мълниите са твоите стрели.*

Сененмут следваше паланкина, бърчейки нос в облаците парфюм, които се разнасяха наоколо. Внезапно процесията спря. Носилката се разклати, сниши се и се озова на земята.

Сененмут забърза напред. Единият от нубийските носачи, изглежда, беше припаднал. Извлякоха го настрана, но в този момент друг нубиец, държащ една от задните греди на паланкина, скочи. Около едната му ръка имаше надиплена кървавочервена кърпа. Сърцето на Сененмут се сви от ужас. Мъжът се изкачи зад трона. Хатусу се обърна. Сененмут изтегли камата си и се хвърли напред. Но Куфу, първожрецът, се оказа по-бърз от него: грабна копие то на един стъписан войник от стражата, изтича, заби го дълбоко в атентатора и го прекатурна, сякаш беше риба, набучена на шиш. Нубиецът, който бе припаднал, се изправи на крака. Другите

носачи също се раздвижиха, но Мариану и Накту-аа бързо се опомниха от първоначалния шок. Мечове, ками и копия засвистяха, докато телохранителите се сражаваха с атентаторите.

– Избийте ги! – изкрещя Сененмут. – Избийте ги до крак!

И великолепият двор на това съвършено място се превърна в истинска кървава кланица, сякаш Сет Червенокосия беше нахлул от юг, от пустинята, от Къщата от огън.

Три дни след опита за покушение срещу Хатусу, късно вечерта, небето бе придобило цвета на тъмносин сапфир, Сет посети и Дома на гората, на север от Тива. Великолепното имение бе наречено така от своя собственик Имотеп, за да поддържа живи спомените за войската му служба в неговата родна страна, провинцията Нубия, Страната на горящите лица. Имотеп беше станал главен метру, сиреч съгледвач, в Шпионите на Собек, когато бащата на Хатусу, Тутмос I, беше нахлул с огън и меч и бе разгромил Народа на Лъка. Той и племето му бяха решили да се подслонят под сянката на фараона и Имотеп беше щедро възнаграден за лоялността си с брак със закръглена и миловидна щерка на тивански благородник, както и с обширни имоти извън Тива, недалеч от извисяващите се в небето пилони на Нубийската врата. Преуспял и натежал с годините, Имотеп тънеше в охолство и благоденствие. Вярно, жена му почина бездетна, но той не се ожени отново. Вместо това се затвори в себе си, разчитайки на Пармен, своя домоуправител, на дъщеря му Неферен, на верния си телохранител Рахмел и на старата си икономка Сихера.

До тази нощ животът в просторния Дом на гората беше безоблачен и спокоен. Имотеп беше оставил обширните си градини, защитени от висока и масивна

зидана ограда и двойно залостени врати, да избуяват на воля, с изключение на зеленчуковата градина, където грахът, лещата, лукът, марулите и краставиците растяха до редица плетени конусообразни пчелни кошери. Останалата част от имението обаче си оставаше необработена, включително и малката овощна градина от нарони, финикови и други плодни дървета. Имотеп беше занемарил и свещените чинари, и свещените върби, както и палмите, дъбовете, акациите, и тамариндите. Те бяха избуяли и обрали през годините, клоните им се преплитаха над високите треви, бяха заобиколени от туфите бурени и зеленясалите, заблатени от тиня езерца и басейни. Той твърдеше, че в това подивяло състояние градината е по-естествена и му напомня за джунглите на родната му Нубия. Имотеп обичаше да повтаря, че лисиците, мармозетите²⁹ и маймуните биха се чувствали тук някак по-като у дома си, както и скалните гълъби, гугутките, лястовичките и ярко оперените кралски рибарчета, които гнездяха в зеления сумрак, за да се прехранват с хилядите мущици и великолепните крилати пеперуди с фантастични криле. Тази занемареност не беше заради липса на пари. Имотеп със сигурност не беше скъперник. Самата къща, с колонадните портици и галерии, имаше широка и полегатата рампа със стъпала, издялани симетрично от двете ѝ страни. Постройката беше внушителна, с обширна градина на плоската покривна тераса, с квадратни прозорци, с декорирани дървени трегери и двукрила входна врата, изработена от най-скъпо кедрово дърво. Просторното жилище беше построено върху каменен постамент; главната къща се състоеше от колонна зала, спални, отделни частни апартаменти, складове, кабинети, отходни места и баня, а във впечатляващия с размерите си заден двор имаше открити

²⁹ Дребно животно от рода на маймуните – бел. прев.

та лятна кухня и пристройка, над които беше опънат предпазен навес. При цялото ѝ великолепие и при всичките ѝ достойнства обаче не главната сграда бе гордостта и радостта на Имотеп, а по-скоро онази, която той наричаше своята Къща на тишината, намираща се в най-отдалечения край на градината: великолепна, изискана и елегантна резиденция, издигната върху каменни основи, с блестящи варовикови стени, в които бяха прорязани шест прозоречни отвора, по два на всяка една страна на правоъгълната постройка. В сградата се влизаше през двукрила врата, отвеждаща в сенчеста входна колонадна галерия, от двете страни на която имаше пилони, толкова наситеночервени, че изглеждаха като напоени с кръв. Така наречената Къща на тишината беше построена по модела на древните мастаби – погребалните домове на Нубия. Казваха, че постройката, с нейните елегантни изящни корнизи и фасада с колони, им напомня за нубийски храм. Но за Имотеп това си беше неговият Ипет-сут, убежището, в което можеше да се усамоти, да пише мемоарите си и да блуждае из миналото. Но той дори и не предполагаше, че това кътче на утеха ще стане негово лобно място.

Хармонията в Дома на гората бе грубо нарушена и разстроена седем дни по-рано, когато дълбоко в буренясалата и занемарена градина беше открит подпухнал труп на мъж с отсечени ръце. Странникът, когото никой не можа да разпознае, беше гол и по всичко личеше, че е бил удушен – около гърлото му имаше все още здраво пристегнатата кърпа от червено платно. Плъзна слух, че непознатият сигурно е жертва на отколешните врагове на Имотеп – аритите. Може би това беше предупреждение? Всеки един от домакинството на Имотеп започна да си припомня истории и легенди за аритите. Ако техният господар беше нарочен и набелязан за екзекуция, то тогава Сет, като гигантски прилеп, щеше да прелети

бързо и потайно в Дома на гората и нямаше да има спасение. Подобни слухове, заедно с вестта за скорошното покушение срещу живота на царицата фараон, се носеха из Тива като огън през сухо стърнище. Последваха ги още новини – за избиването на нубийските пратеници на аритите в двора на Карнак и за мъчителните изтезания, на които бяха подложени оцелелите. Всичко това сигурно беше събудило спомените на Имотеп за неговите някогашни бойни дни, когато фараон Тутмос беше нахлул в Нубия, за да изкорени веднъж завинаги тази зловеща секта.

И така, в този късен следобед Имотеп се беше оттеглил и си почиваше в своята Къща на тишината. Беше спуснал резето на вратата отвътре, а Рахмел, неговият верен слуга и телохранител, беше направил същото отвън, изолирайки напълно господаря си от всякакви вълнения и тревоги. Домочадието на Имотеп и прислугата му очакваха, че господарят им ще напусне къщата чак към залез, както обикновено, за да хване последните лъчи на слънцето и да нашепне своята лична поема на Ра. Когато обаче слънцето залезе и тъматата се спусна, а часът на бухала настъпи – часът, в който градината на Имотеп оживяваше от писъците на нощните твари, а дивият прещип се поклащаше от промъкването на хищните ловци, той все още не беше напуснал убежището си. Икономката Сихера бе повалена от някаква мистериозна болест в своята тясна стаичка и още повече се разтревожи, когато слухът за случващото се стигна до нея. Часовете минаваха. Рахмел чукаше по вратата с боздугана си и викаше господаря си по име, но без никакъв резултат. Домът на тишината беше обграден от слути, държачи запалени факли. Пармен, икономът, без да скрива тревогата си, даде нареждане да разбият вратата. Махнаха външното резе и започнаха да я блъскат, докато тя поддаде, а вътрешните държачи на резето се

счупиха и то падна. Слугите отвориха широко вратата. Вътре ги посрещна тъмна бездна. Пармен влезе, а след него и Рахмел. По нареждане на иконома другите останаха долу, под стълбите. Те видяха как вътре в стаята лумна светлина от запалена факла. Последва ужасяващ, сърцераздирателен вик. Пармен излезе, залитайки, навън, с килната настрани перука, застана на горната площадка на стъпалата и захъса дрехите си. Дъщеря му Неферен се опита да го успокои, но не успя; Пармен просто я хвана и я завлече вътре, в тъмнината на къщата, за да ѝ покаже ужасната гледка там. Слугите продължаваха да стоят в неведение. След малко Рахмел се появи отново и вдигна ръце.

– Господарят ни е мъртъв – възвести той. – Аритите, убийците от кланицата, са били тук.

Същата вечер, когато *ка*, душата на Имотеп, започна своето страховито пътешествие през Ам-дуат³⁰, за да срещне Сенките, поглъщащи живота, на царския куриер Амфет предстоеше да поеме по същия път. Той бе напълно убеден, че е в безопасност. Та нали беше Уп-тиу-Нес! Царски пратеник, имперски куриер, намиращ се под пряката божествена закрила на фараона и на Апуи, Бога на вестоносците. Амфет беше безкрайно горд с царския картуш – печата, който висеше на ремък, пристегнат за дясната му китка, и се пръскаше от гордост заради важността на собствения си статут. Той се опиваше от наслада само при мисълта, че пътува на имперската баржа с царските вимпели на Хор, с охрана от десетима гребци – яки, плещести мъжаги, все ветерани от полка на Анупис. Цял ден бяха пътували от лагера на генерал Омендап, разположен извън Тива, за да стигнат до този оазис. Общо взето, пътуването беше приятно.

³⁰Задгробният свят на древните египтяни – бел. прев.

Разливът на Нил беше привършил и селяните и земеделците безспирно се трудеха из плитките басейни и езерца, образувани от щедрия прилив на водата. Мъже, жени и деца неуморно копаеха вади, за да отведат тлъстата, плодородна черна тиня към своите ниви, за да обогатят почвата им и да ги засеят, след като изсъхнат. Деца, яхнали волове, вдигаха своите остени, за да приветстват Амфет, царския куриер. Рибари и фермери викаха семействата си, наслаждаващи се на сенките до малките си, правоъгълни къщички от изсушен на слънце кирпич, измазани с тор и пясък срещу природните стихии, за да дойдат и да видят пратеника на фараона. Амфет преливаше от гордост при цялото това уважение и не можеше да спре да се надува и перчи. Той отпиваше на едри глътки от откривачката се пред очите му гледка: крокодили, които се препичаха на ранното сутрешно слънце, раззинали паст по посока на изток; хипопотами, които търсеха подслон дълбоко в папирусовите гъсталаци или играеха шумно в гъстата крайречна острица. Баржата му плавно се носеше покрай този речен театър, носът ѝ прорязваше плавея и се провираше ту между останки от някогашни корабокрушения, ту покрай някой случаен труп на животно, хванато в капана на придошлата река, вече надушен от речните зверове. Сцените се сменяха, докато минаваха покрай оголените скали, чиито цветове преливаха и се меняха при докосването на слънчевите лъчи, но Нил не се променяше – винаги пълен, богат и плодоносен, гален от ветреца, носец какви ли не миризми от пустинята и от селата покрай речните брегове. Накрая стигнаха до оазиса Синдजार точно когато небето се обагри в бледожълтеникавите нюанси на залеза. Синдजार! Странно място! Гъста горичка от палмови дървета и висока, жилава трева около водоизточника, който даваше чудесна сладка вода. Армията на фараона и пратениците му винаги използваша този оазис при

пътванията си на юг. Тутмос I беше положил стела³¹ от камък, възхваляваща благоуханието и изобилието на кладенеца и отдаваща благодарност на Хор Червеноокия за неговата щедрост. Оазисът Синдजार беше изолирана и усамотена, но плодородна територия, прекрасно убежище наред Червените земи, с техните чакълести пътища, сух и прашен въздух и пясъчни ветрове.

Амфет отметна плаща си, изправи се на крака и се огледа. Спътниците му спяха дълбоко, тъмните силуети на телата им смътно се очертаваха на слабата светлина. Огнят от изсушен тор съскаше и догаряше с прашене. Луната се криеше зад реещите се облаци, покрили с плаща си звездите – небесните цветя. Сякаш небесата се бяха отдръпнали нависоко и не висяха, както друг път, подобно на обсипан със скъпоценности балдахин над земята. Амфет се чувстваше леко неразположен и се почуди дали да не пийне от блещукащото на бледата светлина езерце, което се образуваше от водоизточника. Прекоси оазиса, като си проправяше път през шубраците, и застана до ръба на водата; облегна се на едно високо палмово дърво и се загледа в огромното укрепление на Тимсах, дълга грамада от скалисти черни руини, разпръснати нашироко и безредно, свидетелство за войните на предишни фараони.

Свещеникът на оазиса, Небхер, който живееше в малка хижичка на върха на високия бряг с изглед към реката, твърдеше, че из крепостта бродят духове. Повечето хора гледаха да се държат настрани от Тимсах, с изключение на *иату* – пустинните скитници и пясъчните жители. Призрачно място! Амфет потръпна. Той си припомни зловещите истории за мистериозното изчезване на някои имперски пратеници, търговци и емисари; дори дъщерята на Небхер беше изчезнала. Замисли се

³¹Паметна плоча със свещени символи – бел. прев.

за своя стар приятел Манесо, свещеник в Параклиса на ухото в храма на Нубия, който често казваше, че пустинята е обиталище на демоните. Дяволи и зли духове ли се таяха и тук? Амфет усети как го побиват ледени тръпки, после го стресна дълбок гърлен рев. Нощните мършоядни бяха излезли от леговищата си и дебнеха! Вятърът завихри студен въздух около него и той се отдръпна от ствола на дървото. Нещо не беше наред. Чуваше се смеещият се лай на хиена, но беше твърде надалече. Трябваше да е по-близо; те винаги бяха наблизо, дори само за да наблюдават и да чакат. Амфет потърка очи. Трябваше да бъде по-бдителен. Долови лек шум, сякаш нещо се плъзгаше край него, и се огледа. Вятърът фучеше и стенеше в преципа и в короните на дърветата из оазиса, браздеше и накъдряше водата в басейна. Какво не беше наред? Амфет погледна пак през пустинята към призрачните руини на Тимсах. Те бяха толкова тихи, толкова спокойни, сякаш хищниците на нощта се бяха изтеглили, отстъпвайки пред някаква по-голяма опасност. Той тихичко зашепна молитва към Този, който гледа от сенките. Спомни си за своя раковинен рог и забърза към постелката си, но в този миг пред него се изправи страховита сянка, сякаш изникнала от прахта. Някаква гротеска, поглъщач, унищожител със зло лице; маска ли беше това? И този къс червено платно, изпънат между ръцете му? Амфет изпищя и се обърна, за да побегне. Фатална грешка, защото това го остави незащитен за червената кърпа, която се уви като змия около гърлото му, за да пресуши дъха му завинаги.